

agrupació excursionista atalaia

A.E. TALAIA

BIBLIOTECA
ARXIU

FEDERADOS A: A.E.
federación catalana de montaña
federación catalana de esquí
comité de exploraciones subterráneas de cataluña
asociación española de camping y caravana

CARRER ANSELM CLAVE, 3 - TELEFON 2931257 - VILANOVA I LA GELTRU

C I R C U L A R P E R A L S S O C I S

ABRIL DEL 1.969

Castells oblidats (12)

El Castell de Miralpeix

A l'extrem occidental del terme de Sitges hi ha l'abandonada masia de Miralpeix —antigament "Quadra" de gran preponderància—, la qual queda situada entre la Punta de les Coves i l'Autòdrom. Fan companyia a la masia, la torre d'un antic molí de vent, la també abandonada i en camí de ruïna ermita de Nostra Senyora de Gràcia, i l'inutilitzat far aeri. Més antigues o més modernes, tot són despulls de temps passats.

Es ben sabut que la llegenda arrela més que la història, per la qual cosa en alguna ocasió haureu sentit explicar la fantàstica relació sobre la captura d'un enorme peix per pescadors sarraïns, en temps de la Reconquesta. Segons aquest relat, els pescadors desembarcaren llur presa a la platja de les Coves, i els guardians de la torre situada en aquell lloc proper, abandonaren la defensa per anar a badoquejar a la platja, moment que aprofitaren uns oportunistes cristians fent-se amos del reducte i foragitant-ne els fidels fills de Mahoma. Seguint el fil de la llegenda,

aquest fet donà nom a la quadra; Miralpeix, Miralpeix.

Fa alguns anys, a rel de la localització de les restes del castell d'aquell lloc, V. Carbonell publicà a la premsa local (29-V-65 i 11-VI-66) un extens reportatge històric sobre ell, del qual avui farem un resum. El primer document històric que esmenta el lloc de Miralpeix és datat a l'any 1057 en el qual és infeudat Arnau Arluví com a senyor de la torre de Miralpeix. En són donadors el bisbe Guislabert, el seu cosí Mir Geribert, l'esposa d'aquest, Guilla, i el fill d'ambdós, Bernat Mir. La torre consta dins el terme de Ribes, i el cavaller Arnau es compromet a reconstruir-la, ja que es trobava en estat ruïnós.

En un document sense data —que pot situar-se entre els anys 1060 a 1120—, s'esmenta la "quadra de Miralpeix" com a possessió, entre altres, de Ramon Mir, fill de Mir Geribert. En el mateix document s'esmenta la Geltrú "que primer es deia Bisbal". En el 1175, Ramon de Mi-

ralpeix fa testament, nomenant marmessor el seu germà Bernat de Miralpeix. El 1183 són infeudats els castells de Ribes i Sitges a Arnau de Ribes. Una de les fites costeres d'aquestes possessions era Miralpeix. El 1189, Bernat de Miralpeix fa donacions al Monestir de Santes Creus, que el seu germà Ramon havia deixat en testament a dit cenobi.

Un document amb data incerta, entre el 1203 a 1204, esmenta per primera vegada el castell de Miralpeix amb motiu d'un plet entre Ponç de Blancafort i Guillem i Ponç de Ribes. Aquests últims eren acusats d'actes d'usurpació a Miralpeix i Vila-roja. (Aquest últim lloc hom l'identifica amb el Clot dels Frares i altres amb Les Torres). En el document es diu que Guillem de Ribes, d'acord amb Gombau de Miralpeix, feu cavar valls i reforçar el castell d'aquest últim, el qual estava enemistat amb Berenguer de Castellet i Aimerich d'Espiells, els quals, al tombant de l'any 1190, assaltaren el castell, saquejant-lo i destruint-lo, amb un total desinterès per part de Guillem de Ribes. El fet ocasionà una sonada picabaralla familiar dels Ribes, que cuejava encara al cap d'alguns anys amb intromissions jurisdiccionals en els subfeudes de Vila-roja i Miralpeix.

En el testament de Ponç II de Ribes, datat al 1258, llega al seu nebot, Berenguer de Ribes, el feude del castell de Miralpeix, entre altres. El 1303 és concedit el feude dels castells de Ribes, Sitges i Miralpeix, a Galceran de Ribes, fill de Berenguer i Elisenda. A Galceran de Ribes el succeí el seu fill anomenat també Galceran, al qual concedí el feude dels seus castells en testament datat el 1334. Des de l'any 1382 al 1387, el castell de Miralpeix estigué en mans de Bernat de Fortià, com altres castells de la comarca que es feu seus aquest intrigant personatge.

El 1390 el rei ven a la Pia Almoïna la Quadra de Miralpeix, així com la totalitat de castells i quadres del terme de Sitges. Al cap de vint anys s'extingia el senyoriu de Vila-roja i Miralpeix, adquirint la Pia Almoïna els drets sobre el castell de Miralpeix, sentència que és confirmada a l'any següent, el 1411. El 1413 és signada una concòrdia entre els jurats i Universitat del castell de Sitges, i particulars del castell de Miralpeix, en la qual aquest últim lloc s'incorporava definitivament en el terme jurisdiccional de Sitges, coincidint el fet amb la decadència dels feudals de Ribes.

En diferents documents veiem esmentats personatges que porten el cognom de Miralpeix. Deixant apart alguns llinatges la relació dels quals amb el castell que comentem resulta dubtosa, esmentarem Jofre de Miralpeix (1326) i Jaume de Miralpeix (1359), senyor d'aquest castell i de la torre de Segur, novament esmentat al 1392 com a senyor de Gallissà, en un document sobre el camí de les Costes.

Del castell avui dia queden uns minsos vestigis que es confonen amb els marges de feixes de desaparegudes vinyes situades al cim del turó, de 104 m. d'altura, al Nord de l'ermita de Gràcia. Alguna sitja enrunada, un fossat un parell d'espielleres ajuden a identificar les ruïnes del que creiem que després de la destrucció dels Castellet i Espiells ja no degué ésser mai més de fet un castell.

La Quadra, situada al peu de l'ermita en direcció a la costa, es mantingué fins fa alguns anys en vida activa com a masia. Ara resta abandonada i en camí d'enrunar-se. Es conserva una talussada torre quadrada, encara que l'altura original fou rebaixada. La única cosa que es conserva íntegra és el topònim de Miralpeix.

J. VIRELLA

(Els articles reflexen només les opinions de llurs autors)

Noticiari

Nova publicació

En el passat mes de març ha sortit a la llum la primera edició de la circular que publiquen "Amics de la Sardana" de la nostra Agrupació. L'exemplar que comentem s'inicia amb una salutació als sardanistes, i en general a tothom, de Vilanova. Segueix un petit noticiari, entre el qual s'anuncien les properes audicions i actes programats. Clouen la circular una petita poesia signada per Vicens Arpa, i una breu biografia del compositor A. Pérez Moya.

Desitgem una llarga vida a aquesta publicació, portantveu de l'actiu grup filial de la nostra entitat.

Naixement

La llar del nostre secretari Manuel Montoliu i la seva muller Paquita Albet, s'ha vist alegrada amb la presència del primer fill, una nena. Felicitat!

Enllaç

Han contret matrimoni els nostres consocis Abel Andreu i Silvia López. Llarga felicitat i la nostra sincera enhorabona!

Conferències

Patrocinat per l'Institut de Prehistòria i Arqueologia de la Diputació de Barcelona i la Federació Catalana de Muntanyisme, els dies 22, 25 i 29 d'abril, i 2, 6, 9, 13, 16, 20 i 23 de maig, en el saló de conferències i projeccions de la Biblioteca Balaguer, es portarà a cap un curset d'iniciació a l'arqueologia a cura de prestigiosos especialistes en aquesta matèria. S'efectuarà alguna sortida de pràctiques, i finalitzat el curset, s'entregaran diplomes acreditats al cursetistes més constants. Per a més informes dirigiu-vos al nostre Local Social.

Crítica

A la revista "Cordada", corresponent al mes de febrer, hem vist reproduïda l'excel·lent crítica que el nostre company Josep Blanas feu del llibre "Balada de las Montañas", publicada en la circular extraordinària del passat mes de desembre.

Apart de la complaença que aquest fet suposa, creiem que la transcripció hauria quedat més arrodonida —i més objectiva— si no s'hagués omès el nom del nostre amic i el paràgraf en el qual aquest jutja poc mesurada la rèplica al senyor Majó que feu la revista "Cordada".

Invasió urbanística

Seria molt egoista per part dels excursionistes pretendre conservar eternament per al nostre usdefruit exclusiu les muntanyes comarcals.

Creiem, però, que no és excessiu desitjar que la invasió urbanística hagués estat presidida pel bon gust, tenint cura de combinar les construccions amb la Natura, sense alterar rebulsivament l'estètica del paisatge.

En aquest sentit, no deixen de causar-nos certa angunia les xarones barraquetes aixecades als contraforts de l'Aliga i Sant Miquel d'Olièrdola, i l'extravagant edifici de "pesadilla" construït a la Serra d'en Cona, en la ratlla divisòria de Ribes i Sitges.

Esquí

Els propers dies 3 a 7 d'abril es farà una sortida en autocar cap a les pistes de Llesú, per tal de portar a terme les competicions socials d'esquí masculina i femenina que es celebren anualment.

grup espeleològic talaia

COL.LABORACIO A L' "ESPELEOLEG"

En la publicació "Espeleòleg" —editada per l'E. R. E. del Centre Excursionista de Catalunya— s'insereix en el n.º 7, dedicat a l'espeleologia catalana actual, un article elaborat per Antoni Ferrer, sobre "Les cavitats de Sant Miquel d'Olèrdola". Acompanya el relat un esquema de les Coves de la Vall —antics habitacles troglodítics—, una reproducció dels arquers de la Cova de les Pintures, i la topografia

de la cova dels Cirerers (situada a la cinglera que hi ha sobre la carretera de Vilafranca, en el punt on la flanquegen els cirerers), efectuada en el seu dia per Joan Ferrer i Albert Bayo.

Amb aquesta participació, el G. E. T. es situa en un bon lloc entre els grups espeleològics catalans que han col·laborat en l'edició que comentem, fet que prestigia llurs components i l'Entitat en general.

FILIBUSTERISME ESPELEOLOGIC

Hem de denunciar, per tractar-se d'una pràctica altament perillosa, el fet que algunes persones que s'autodenominen espeleòlegs es dediquen a "fer" avencs —segons diuen ells— de certa profunditat i risc, sense la mínima precaució de deixar almenys un company com a equip de superfície. Tenim notícia que es prepara una vigilància d'aquestes pràctiques, en la qual seran denunciats a les autoritats competents aquelles persones que actuïn tan irresponsablement.

!Igualment rebutjem la dedicació a l'es-

peleologia d'aquells grups insuficientment preparats i que no vagin acompanyats de personal competent. Aquesta falta de maduresa ha quedat demostrada últimament en ocasió que degut a una programació deficient es provocà un retard en l'exploració de l'avenc, finalitzant aquesta a hores intempestives que feren difícil el retorn a casa, amb el conseqüent sobresalt i alarma per als familiars afectats.

Per part de la Junta Directiva s'han arbitrat recursos per tal que fets com els esmentats no es repeteixin.

Anècdotes talaiènques

Progrès = més impostos

Es ben sabut que per a preparar una marxa excursionista és necessari recórrer l'itinerari a realitzar, unes tres o quatre vegades. Al cap d'uns quants diumenges de veure els pagesos de la rodalia el mateix grup d'excursionistes, acaba per tenir-los més repetits que les fotografies de "Cordada".

A la tercera vegada de passar per un camí proper a una masia, i amb la roda compte-metres en aquesta ocasió, escoltaren els excursionistes aquesta conversa:

— Mira, Pau. La mateixa gent dels al-

tres dies, i avui estan "midint" el camí. Ara sí que veig que faràn la carretera.

Deia la mestressa, contestant-li el marrit:

— Tips d'una carretera ¡Mal llamp! El que veig solament és que ens vindrà nous impostos i contribucions.

Als ulls d'aquells pagesos, una gent tan tenaç en furgar continuament per aquells contorns, sols podien ésser funcionaris d'obres públiques o agents del fisc que feien hores extres.

C. Sucamulla

Secció de Cultura

Coneguem l'idioma

per Aurèlia Rion

ELS PRONOMS PERSONALS FEBLES

Els pronoms personals febles, en la seva forma bàsica, són els següents:

em, et, el, la, li, ens, us, els, les, es, ho, en, hi.

Però, com que aquests pronoms van sempre immediatament davant o darrera del verb, són pronunciats junt amb aquest com si formessin un sol mot i adopten diferents formes segons el verb acabi o comenci en vocal o consonant.

Davant del verb escriurem:

Quan comença en
consonant.

Forma reforçada

em penso
et crec
el veig
la miro
ens diuen
us tornem
els trobes
es pentina
en portes

Quan comença en
vocal.

Forma elidida

m' aconsella
t' estima
l' escolto
l' admira
ens avisen
us assabenten
els obren
s' adorm
n' entren

Darrera del verb escriurem:

Quan acaba en consonant.

portar- **me**
llevar- **te**
renyar- **lo**
mirant- **la**
ajudar- **nos**
contar- **vos**
rifar- **los**
rentar- **se**
cantar- **ne**

Quan acaba en vocal.

parla' **m**
casa' **t**
mira' **l**
deixa- **la**
dona' **ns**
perdre- **us**
conta' **ls**
aprendre' **s**
menja' **n**

No hem inclòs a la llista, com haureu observat, els pronoms, **li, les, ho, hi**, perquè aquests són invariables.

El pròxim mes continuarem amb els pronoms febles que és un tema, creiem, molt interessant i on es troben moltes dificultats a l'hora de començar a escriure en català.

SORTEIG

En el sorteig corresponent al mes de març ha estat premiat el soci Aurèlia Rió i López amb el llibre "Meteorologia de l'excursionista", autor Eduard Fontserè.

El soci premiat pot passar a recollir

el llibre qualsevol dimarts o dijous de 8 a 10 del vespre; caduca als 60 dies del sorteig.

En cas de no ésser recollit, passarà a formar part de la nostra biblioteca.

Col·laboració poètica

Josep JULIA

RECORDANT GREIXA

De Greixa jo no en sóc fill;
de viure-hi no ho faig pas.
Sols hi vaig de tant en tant.
Però m'hi sento com un fill seu.
Posada dalt un turó,
rondada pels quatre vents,
els verds prats que la rodegen
donen pau al vianant.

Arbres, alts com gegants,
de centúries molt llunyanes,
la vesteixen d'harmonia i
la ombregen del fort sol.
Vianant: si vens a Greixa,
recorda el que et diré:
De terra com aquesta
dubto que en trobis més.

Secretaria

Altas de Noviembre de 1968 a Febrero de 1969

Noviembre de 1968

- 1137 Emilio Vásques Fernández
- 1138 Joan de Déu García García
- 1139 Núria Albá Ricart
- 1140 Enrique Garriga Elías
- 1141 Pau Montané Vidiella
- 1142 Marcelina Simón Martí
- 1143 Manuel Vidal Laborda

Diciembre de 1968

- 1144 Xavier García Pujades

1145 Concepción Socías Meseguer

1146 Nuria Lozada Espí

Enero de 1969

1147 M.ª Blanca Reixach Valverde

1148 Domingo Vedo Fernández

1149 Angel Vedo Fernández

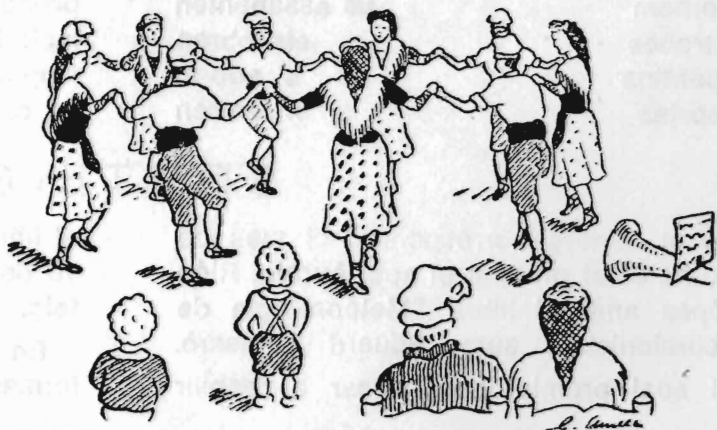
Febrero de 1969

1150 Carlos Batuecas Andreu

1151 Santiago Artigas Tarragona

1152 Antonio Barberá Montañés

Amics de la Sardana

En el present mes d'Abril seran celebrades, si Déu vol, dues audicions, a càrrec de la Cobla SITGETANA, la primera, el dia 23, Festa de Sant Jordi, Patró de Catalunya, a les 7'30 del vespre, amb ofrena de roses, patrocinada per la Caixa d'Estalvis del Penedès, i la segona, el dia 27, diumenge, a les 12'30 del migdia, en ocasió del Dia de la Sardana.

En l'audició del dia de Sant Jordi, hi haurà a l'igual que els anys anteriors, l'ofrena de la Rosa.

El dia de Sant Jordi i la "Festa dels enamorats", tots els homes, joves i grans, poden demostrar llur finesa, oferint una rosa a la noia, a l'amiga, a la muller, a la mare. En la rosa hi ha tot un símbol d'aquesta finesa col·lectiva.

Excursions realitzades de febrer a març del 1969

FEBRER

Dia 2. Travessia Vilanova-Talaia-Casa Alta-Coll de l'Aliga-Vilanova.

Vocal: Curset juvenil. 13 assistents.

Dia 9: Espeleologia a l'avenc del Vallaric.

Vocal: S. Marrugat. 3 assistents.

Dia 9: Sortida de preparació de la Marxa Social.

Vocal: Comisió. 4 assistents.

Dia 16: Sortida de preparació de la Marxa Social.

Vocal: Comisió. 2 assistents.

Dia 23: Sortida de preparació de la Marxa Social.

Vocal: Comisió. 7 assistents.

Dia 23: Excursió de espeleologia i prospecció a les Ventoses.

Vocal: G. E. T. 7 assistents.

Dies 22-23: Pràctiques d'escalada a Brugués. Garraf.

Vocal: A. Archilla. 3 assistents.

Dies 22-23: Espeleologia als avencs Llambrichs i Asensio. Garraf.

Vocal: F. Carrasco. 5 assistents.

MARÇ

Dia 2: Espeleologia a les Ventoses.
Vocal: G. E. T. 4 assistents.

Dies 1-2: Pràctiques d'escalada a les penyes de can Marcé.

Vocal: A. Campillo. 5 assistents.

Dies 1-2: Pràctiques de ràpel i fotografia a S. Miquel d'Olèrdola.

Vocal: S. Marrugat. 4 assistents.

Dies 8-9: Pràctiques d'escalada a can Roca. Garraf.

Vocal: A. Campillo. 4 assistents.

Dia 9: Espeleologia a la cova de la Merla. Roda de Berà.

Vocal: G. E. T. 3 assistents.

Dies 15-16: Espeleologia a l'avenc de Llamp.

Vocal: D. Vedo. 4 assistents.

Dia 16: Prospecció a Virgili-Castell de Santa Margarida-Ferràn-Cova de L'Encantament-Altafulla.

Vocal: A. Ferrer. 5 assistents.

Dia 16: Escalada a S. Miquel d'Olèrdola.

Vocal: A. Archilla. 4 assistents.

Dia 23: XI Marxa Social.

Vocal: Comisió. 67 equips.

Dia 11 de maig

Excursió en autocar a PRADES

Informes a Secretaria

VIDRIOS Y CRISTALES

J. Cuéllar

Acristalamiento de obras

Instalación de escaparates y vitrinas

Ventanas practicables de aluminio

Presupuesto sin compromiso

San Gervasio, 10 - Teléf. 29313 90 - Villanueva y Geltrú

Amics de la Sardana

23 d'Abril del 1.969 - Sant Jordi

Selecta Audició de Sardanes

a càrrec d'una cobla de Barcelona

Patrocinada per la

Caixa d'Estalvis del Penedès